

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 169/04-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť V. D., bytom S., vo veci porušenia jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Humenné v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 730/00 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 458/02 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť V. D. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. apríla 2004 doručená sťažnosť V. D., bytom S. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie jeho základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný

súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 730/00 v spojení s postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 1 Co 458/02.

Porušenie uvedeného základného práva vidí sťažovateľ v tom, že okresný súd v jeho právnej veci v napadnutom konaní „... *nebral do úvahy moje dôkazné návrhy a prednesy, ktoré som pred súdom robil, či už ja alebo moja zástupkyňa manželka Z. D.*“. V označenom konaní sa sťažovateľ domáhal vyslovenia neplatnosti kúpnej zmluvy, ktorou previedla jeho nebohá sestra spolu s jej už tiež nebohým manželom rodinný dom s príslušenstvom na kupujúcich. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 8 C 730/00 zo 14. júna 2002 jeho žalobu zamietol. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd rozsudkom sp. zn. 1 Co 458/02 z 9. februára 2004 napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uviedol: „*Ako som ja porozumel z týchto rozsudkov a hlavne z rozsudku krajského súdu žaloba mi bola zamietnutá preto, že ja nemôžem mať právny záujem na vedení sporu o neplatnosť kúpnej zmluvy, ktorú uzavrela moja neb. sestra aj so sestrou s manželmi T., lebo i keby sa podľa názoru krajského súdu vyslovila neplatnosť kúpnej zmluvy ja by som po sestre nededil. Nestotožňujem sa s názorom krajského súdu, lebo ja by som po sestre dedil, ale nie len z toho dôvodu, som mal právny záujem na vedení sporu, ale mal záujem na tom, aby zmluva bola vyslovená za neplatnú a aby potom nastúpilo dedičské konanie po mojej sestre i z toho dôvodu, že ja vo vzťahu k mojej sestre som mal pohľadávky, ktoré i v tom prípade, žeby som nebol dedičom by som si v dedičskom konaní po sestre uplatnil proti tomu, kto bol pribratý do konania ako dedič.*“

Vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu sťažovateľ uviedol: „*Ja si myslím, že toto moje právo bolo porušené tým, že napríklad, i keď som výslovne žiadal krajský súd v Prešove, aby nebolo konané o odvolaní do tej doby kým sa nevyzdraví moja manželka, ktorá ako moja zástupkyňa a ktorá chcela byť osobne prítomná na pojednávaní, krajský súd napriek tomu vo veci konal bez účasti mojej či mojej zástupkyne a vo veci rozhodol. Krajský súd tak mohol urobiť ak by nebolo mojej žiadosti, ktorej som tlmočil svoj názor, že nesúhlasím konať v neprítomnosti mojej zástupkyne.*“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

1. Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá ústavný súd právomoc preskúmať postup okresného súdu, pretože o odvolaní proti jeho rozsudku rozhodoval krajský súd. Z toho dôvodu sťažnosť v časti smerujúcej proti okresnému súdu odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

2. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré mu sú dostupné v konaní pred všeobecným súdom (*mutatis mutandis* I. ÚS 48/00,

I. ÚS 8/01). Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00). Ak sa sťažovateľ domnieva, že krajský súd porušil jeho označené základné právo, keď napriek jeho výslovnej žiadosti konal vo veci v jeho neprítomnosti, resp. neprítomnosti jeho zástupkyne, mohol proti rozhodnutiu odvolacieho súdu ešte podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok a uplatniť dovolací dôvod – zmätočnosť podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Podľa § 237 písm. f) OSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie podľa stabilnej súdnej praxe [pozri napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 27. septembra 2001 sp. zn. 5 Cdo 102/01] postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy a pod.). K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím (napr. II. ÚS 102/04).

Dovolací súd má vždy povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 OSP a popri skúmaní podmienok prípustnosti podľa § 238 OSP sa vždy zaoberá aj prípadnou prípustnosťou dovolania z dôvodu závažných procesných väd konania vymenovaných v § 237 OSP. Pod odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie taký postup súdu, ktorým účastníkovi odňal možnosť realizovať tie konkrétne procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený (I. ÚS 43/01).

Ústavný súd nezistil takú judikatúru najvyššieho súdu, ktorá by bola v rozpore s týmto jeho právnym názorom. Naopak, v spojitosti s tým poukazuje aj na rozhodnutie najvyššieho súdu z 28. februára 2001 sp. zn. 2 Cdo 114/2000, v zmysle ktorého „Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu,

a tiež zakladá samostatný dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. a) OSP aj vtedy, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Odňatím možnosti konať pred súdom treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov“.

Sťažovateľ však dovolanie proti napadnutému postupu krajského súdu nepodal a priamo sa obrátil so sťažnosťou na ústavný súd, v ktorej tvrdí také porušenie jeho procesných oprávnení, ktoré napĺňajú prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Ústava ani zákon o ústavnom súde nepripúšťajú, aby si účastník konania volil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušených základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom ústavný súd uzavrel, že v jeho veci nie je daná jeho právomoc [čl. 127 ods. 1 ústavy v spojení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v spojení s § 237 ods. 1 písm. f) OSP].

Preto sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok svojej právomoci už po jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach dňa 19. mája 2004